

RESOLUCIÓ PER L'EQUITAT ENTRE DONES I HOMES
XXIX AGO de CNJC, Berga 24 i 25 de març de 2007

La societat actual es caracteritza per estar vivint un dels processos de transformació més importants que mai s'han vist, el de la progressiva incorporació de les dones als espais i àmbits masculins, als quals tradicionalment no hi havien tingut accés, a conseqüència d'una discriminació històrica generada per la divisió sexual del treball.

Aquest canvi però, xoca amb molts entrebancs. Quan les dones, com a nenes, fan l'aprenentatge del món s'hi troben com a dones, en una esfera dominada per l'univers masculí i que limita el seu camí. El "sostre de vidre" no avisa a les dones de la seva existència, i costa molt d'identificar, i sovint atribueixen al "fracàs", al no poder anar més enllà, a actituds personals. El "terra enganxós" les manté subjectes a l'ètica de la cura i l'atenció personal, les lliga inconscientment i a vegades de forma atractiva als compromisos, la convivència i les relacions (no és que sigui, a priori, negatiu, però només recau sobre les dones).

Hem passat d'un sexisme hostil a un sexisme subtil, avalat aquest últim pel miratge de la igualtat, concepte procedent de la idea d'igualtat d'oportunitats des de l'educació, que ens fa creure que tots i totes partim d'un mateix punt. L'educació és sexista, amb una preeminència absoluta del model androcentrista. L'educació és mixta i no coeducadora. Educar nois i noies juntes no equival a que rebin una educació igualitària i, en canvi, sí que permet que l'escola sigui una reproductora important en la interiorització de rols de gènere. També hi ha una diferenciació entre les disciplines acadèmiques a les quals es dediquen noies i nois, que a més augmenta a mesura que cada estudiant configura el seu currículum acadèmic.

Pel que fa al món laboral, existeix una important escletxa entre la situació que pateixen homes i dones que es manifesta de diverses maneres: per les diferències salarials, pel reconeixement social i legal d'un o altre treball, per la feminització de determinats sectors ocupacionals, per l'existència del "sostre de vidre", ja esmentat, que dificulta la promoció de la dona a nivell laboral i per la manca de polítiques reals de conciliació. No podem parlar d'una qüestió generacional sinó estructural. Així mateix trobem altres discriminacions i dificultats laborals a que s'enfronten les dones i que s'accentuen en el cas de les dones immigrants, joves i/o discapacitades: són l'atur i la temporalitat femenina (es segueix sense reconèixer socialment i legalment el treball domèstic com a ocupació subjecte a uns drets) i la menor presència en sindicats i, per tant, als mecanismes d'organització i representació existents a nivell laboral.

En referència als espais de representació política, també trobem que hi ha una presència de dones molt més reduïda que no pas d'homes. Així doncs, les organitzacions polítiques no donen resposta a les problemàtiques que viuen les dones i no incentiven la seva participació. En aquest sentit, les estructures jeràrquiques i fortament competitives que envolten el poder polític volen representar, no la capacitat dels que l'ostenten, sinó la seva superioritat. Els discursos polítics continuen sent excloents. Aquesta característica es manifesta en les pròpies pautes de comportament que es segueixen: la participació política segueix clarament condicionada a l'assumpció de rols masculinitzats, que són encara ara els referencials de la societat. Tot i les actuacions polítiques que s'emprenguin, però, cal tenir present que la transformació d'aquesta situació requereix un canvi en l'actitud personal de cadascun i cadascuna de nosaltres.

Aquest canvi resulta essencial si es vol aturar les contínues manifestacions de violència masclista a les quals són sotmeses multitud de dones dia rere dia. Aquestes no són més que una mostra de les relacions de poder desiguals establertes històricament entre homes i dones en una gran diversitat d'espais: en la parella, en la família, en l'àmbit laboral, o en l'àmbit comunitari i és utilitzada per a perpetuar la subordinació d'aquestes. No només parlem de la violència explícita, sinó d'aquelles formes no tant visibles: la feminització de la pobresa en els països en vies de desenvolupament és una mostra clara sovint oblidada i en el nostre entorn, la prostitució que és exercida majoritàriament per dones en situació d'exclusió social i per raons econòmiques, la precarietat laboral i la discriminació salarial, etc. La primera estratègia a adoptar en aquest sentit és la prevenció, en especial en l'àmbit educatiu. Davant d'aquesta realitat, des del moviment associatiu juvenil considerem que cal:

- Promoure l'aprenentatge de la participació des de la infància, com a eina de prevenció a algunes de les desigualtats sexistes i masclistes que imperen en la nostra societat. A participar, se n'aprèn participant.
- Potenciar l'associacionisme juvenil de participació, ja que representa un espai idoni per a la transmissió de valors i per a la formació en la participació pública i en la generació de consciència democràtica. Ens cal una societat civil forta i ben estructurada.
- Fer visible la participació femenina al llarg de la història i en l'actualitat, per assentar precedents i tenir referents sòlids per a totes les joves. L'aprenentatge de la participació no es fa en solitari, es fa a través de l'experiència de vida en col·lectivitats, i, per tant, a partir d'un entramat de relacions intergeneracionals. En el camp de l'educació formal, per exemple, serà important fer-ho visible en els currículums escolars.
- Promoure i impartir, des de l'educació en el lleure, el llenguatge no sexista; així com promoure la llibertat de l'ús de l'espai i dels recursos i de la trajectòria acadèmica entre la gent jove, sense distinció ni assignació de rols, tot proposant un model coeducatiu i no d'educació mixta.
- Prendre part, com a CNJC, en l'elaboració de la llei per a un nou pacte de ciutadania entre dones i homes, que preveu l'acord de govern d'Entesa a partir d'un procés participatiu amb les dones i les associacions implicades. Aquest contracte ha de posar les bases per a una organització de la societat contemplant tots els temps de la vida des de la corresponsabilitat, no només el productiu, també el de tenir cura dels altres, el temps lliure i la participació social.
- El CNJC vetllarà perquè l'actuació de les institucions públiques (mantenint una relació fluida amb l'Institut Català de les Dones) i el desenvolupament del nou Estatut i de lleis d'especial incidència en aquest àmbit, com la llei contra la violència de gènere, la de dependència, etc. repercutixin sobre l'eliminació dels obstacles que encara avui pateixen les dones per accedir, lliure i realment, amb igualtat d'oportunitats, de tracte i de condicions a molts espais de la nostra societat i la desaparició de totes les formes de violència envers les dones i el gènere femení.
- Incidir en les estructures jeràrquiques internes de la majoria de les associacions juvenils. Aquestes mantenen una estructura jeràrquica masclista (ex.: distribució dels temps, horaris, calendaris...) que alhora segueix l'esquema de la divisió sexual del treball: mentre les dones participen en entitats de cooperació, associacions educatives i socials, en més proporció que els homes; la proporció d'homes és superior a les entitats sindicals, estudiantils i polítiques. Serà important, doncs, que les polítiques, sobretot de gènere i joventut, entrin a incidir en aquestes estructures, perquè tota aquesta gent jove no surti impregnada dels mateixos valors masclistes que imperen en la societat adulta i repeteixin, quan elles i ells siguin adults, els mateixos models.
- El CNJC ha de garantir la paritat en l'elecció del seu Secretariat per a cadascun dels àmbits i l'alternança de sexes en el seu càrrec de màxima representació: la presidència.
- Instar a les entitats del CNJC que incorporin la paritat en els seus òrgans de representació.

Des del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya (CNJC) estem convençuts que aquest procés històric ha de suposar, si vol ser efectiu i just, no només l'equiparació de drets i la igualtat d'oportunitats entre dones i homes, sinó una nova distribució del temps de vida que permeti a dones i homes compatibilitzar en condicions d'igualtat i de responsabilitat compartida les activitats laborals, personals i socials i fer emergir els sabers de les dones que ha d'impregnar i ocupar els centres de decisió en totes les esferes de la nostra societat.